

Odpovědnost státu za škodu

V situaci, kdy zákonodárce chtěl určitým způsobem omezit okruh subjektů, které se mohou náhrady škody (újmy) dožadovat, učinil tak výslovně, jako v případě odlišně konstruovaných nároků spojovaných s nezákonným rozhodnutím. Podle § 7 odst. 1 a 2 zák. č. [82/1998](#) Sb. právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda (odstavec 1). Právo na náhradu škody má i ten, s nímž nebylo jednáno jako s účastníkem řízení, ačkoliv s ním jako s účastníkem řízení jednáno být mělo (odstavec 2). Naopak v případě nároků z nesprávného úředního postupu není zákonodárce v § 13 odst. 2 zák. č. [82/1998](#) Sb. vznik odpovědnosti státu podmiňován účastenstvím poškozeného v konkrétním řízení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 30 Cdo 1292/2019-109, ze dne 4.2.2020)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobkyně T. T. T. T., narozené XY, bytem XY, Vietnamská socialistická republika, zastoupené Mgr. M.Š., advokátkou se sídlem v B., proti žalované České republice - Ministerstvu zahraničních věcí, se sídlem v P., o zadostiučinění za nemajetkovou újmu, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 42 C 98/2017, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 10. 2018, č. j. 25 Co 166/2018-84, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 10. 2018, č. j. 25 Co 166/2018-84, se zrušuje ve výroku I, o věci samé, v rozsahu, v jakém jím bylo rozhodnuto o nároku žalobkyně na poskytnutí písemné omluvy a v navazujícím výroku II, o náhradě nákladů řízení, a věc se v uvedeném rozsahu vrací Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení, jinak se dovolání žalobkyně odmítá.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 1 (dále jen „soud prvního stupně“) svým rozsudkem ze dne 17. 1. 2018, č. j. 42 C 98/2017 - 32, zamítl žalobu, aby žalovaná byla povinna zaslat žalobkyni písemnou omluvu ve znění ve výroku přesně specifikovaném a zaplatit žalobkyni peněžité zadostiučinění 50 000 Kč (výrok I rozsudku) a vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II rozsudku).

2. Soud prvního stupně na základě jím provedeného dokazování vycházel ze skutkového závěru, podle něhož žalobkyně se coby osoba dlouhodobě spolupracující s českým advokátem dostavila dne 19. 7. 2016 do prostor Zastupitelského úřadu České republiky v Hanoji spolu se 3 klienty za účelem podání mj. žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu. V té době její klienti disponovali registrací v rezervačním systému VISAPOINT vydanou výlučně pro účely podání žádostí o dlouhodobé vízum. Převzetí žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu bylo pracovníkem zastupitelského úřadu odmítnuto, a když na něm žalobkyně spolu s jejími klienty trvali, zrušil jim konzulární pracovník rezervaci VISAPOINT, jelikož byla provedena za jiným než deklarovaným účelem. Žalobkyně odmítala opustit prostory zastupitelského úřadu a učinila tak až poté, co se na místo dostavil přivolaný vietnamský policista. Dne 16. 1. 2017 žalobkyně bezúspěšně uplatnila vůči Ministerstvu zahraničních věcí svůj nárok na zaplacení částky 50 000 Kč a na poskytnutí písemné omluvy.

3. V rovině právního posouzení soud prvního stupně na věc vztáhl zejména § 1, § 13 a § 31a zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo

nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), dále jen „OdpŠk“ nebo „zák. č. [82/1998](#) Sb.“. Zdůraznil, že žalobkyně sama nebyla účastníkem správního řízení (žadatelem o udělení víza), nýbrž zástupkyní žadatelů, a to navíc zástupkyní, jež tuto činnost provozuje na základě dlouhodobé spolupráce s tuzemským advokátem. Žalobkyně pak újmu spatřovala v zostuzení její osoby za přítomnosti dalších lidí, cítila jako příkoří, že byla nucena na výzvu a za účasti příslušníka vietnamské policie opustit prostory zastupitelského úřadu, ačkoliv pro takový postup nebyl dán žádný zákonný důvod. Soud prvního stupně na věc vztáhl závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3849/2014, podle které sama skutečnost, že se advokát v rámci výkonu svého povolání a v důsledku nesprávného úředního postupu orgánu veřejné moci ocitl v konfliktní, emočně vypjaté, stresující či lidsky nepřijemné situaci, u něho nepředstavuje vznik nemajetkové újmy, za kterou by odpovídal stát podle zákona č. [82/1998](#) Sb., nejde-li o zjevný exces v porovnání s obdobnými situacemi, které jsou s výkonem advokacie běžně spojené. S ohledem na zjištění o mnohačetném zastupování dovodil, že se žalobkyně nachází ve zcela analogickém postavení jako advokát dle výše citované judikatury, neboť své služby poskytuje jako profesionál (a ve spolupráci s dalším profesionálem), a to koneckonců právě za tím účelem, aby pomohla klientům v řešení problematických situací, jež mohou v průběhu podání žádosti vzniknout. Dojde-li pak ke vzniku takové situace, nelze podle závěrů soudu prvního stupně z toho na straně žalobkyně dovozovat relevantní újmu, leda by šlo o zjevný o exces. Předmětná konfliktní situace nevznikla v důsledku samotného jednání pracovníků zastupitelského úřadu, nýbrž v návaznosti na to, že klienti žalobkyně (za její pomoci) hodlali podat jiný druh žádostí, než k jakému byli v systému VISAPPOINT zaregistrováni. Byla-li z prostor zastupitelského úřadu vykázána žalobkyně coby zástupkyně žadatelů, mohlo tím zásadně dojít toliko k případnému dotčení práva žadatelů. Právo žalobkyně být přítomna jednání spolu se svými klienty je toliko akcesorickým právem, odvozeným od primárního práva svědčícího jejím klientům. Žalobkyni samotné pak nebylo jakkoli ublíženo, nebylo s ní jednáno hrubě, a to ani dle jejích vlastních (v žalobě obsažených) tvrzení a ani ve verbální rovině. I kdyby snad bylo možno posuzovat žalobkyni popisované jednání pracovníků zastupitelského úřadu jako nesprávný úřední postup, nelze dospět k závěru, že by jí mohlo dojít k relevantnímu dotčení práv žalobkyně (coby zástupkyně žadatelů).

4. Městský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) k odvolání žalobkyně v záhlaví tohoto rozsudku označeným rozhodnutím rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I rozsudku odvolacího soudu) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II rozsudku odvolacího soudu).

5. Odvolací soud sám dokazování nedoplňoval a vycházel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně.

6. Odvolací soud se nezabýval tím, zda v rámci správního řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu či nikoliv, neboť neměl pochybností o tom, že sama žalobkyně účastníkem tohoto správního řízení nebyla. Souhlasil se závěrem soudu prvního stupně, že opuštění místa jednání správního orgánu je součástí správního řízení a výše zmiňovaná a soudem prvního stupně aplikovaná judikatura týkající se nemajetkové újmy na straně advokáta, je zcela přiléhavou a aplikovatelnou na posuzovanou situaci tím spíše, že není žádných pochyb o tom, že žalobkyně vystupovala jako zmocněnec obdobných žadatelů před zastupitelským úřadem dlouhodobě a opakovaně a to navíc na základě své spolupráce s advokátem. Odvolací soud odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2539/2015, a ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 30 Cdo 675/2011, podle nichž poškozeným ve smyslu § 13 odst. 2 OdpŠk je fyzická nebo právnická osoba, která byla přímo nesprávným úředním postupem dotčena, tj. osoba, u které jsou vzniklá nemajetková újma a nesprávný úřední postup ve vztahu příčinné souvislosti. Nelze sice vyloučit, že důsledky nesprávného úředního postupu pocítuje nejen účastník řízení, nýbrž také další osoby (např. zmocněnec účastníka), děje se tak ale nikoli přímo, nýbrž zprostředkovaně, skrze jeho hmotněprávní poměr k účastníkovi

řízení. Příčinná souvislost mezi nesprávným úředním postupem a vznikem nemajetkové újmy na straně zmocněnkyně, je v této věci přerušena jejím právním poměrem k účastníkovi řízení, potud odvolací soud odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 30 Cdo 675/2011. Protože odvolací soud uzavřel, že žalobkyni neschválí hmotněprávní legitimace k uplatnění zažalovaného nároku, nezabýval se již tím, zda ve správním řízení (jehož účastnicí žalobkyně nebyla) došlo či nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu.

II. Dovolání a vyjádření k němu

7. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalobkyně v plném rozsahu dovoláním. Nesprávné právní posouzení věci dovolacím soudem spatřuje v dosud podle ní judikatorně neřešené (první) otázce, zda stát odpovídá za nemajetkovou újmu vzniklou v důsledku nesprávného úředního postupu jeho orgánů i jiné osobě, než té, jež se jako účastník účastnila řízení, v jehož rámci mělo k nesprávnému úřednímu postupu dojít. Odvolací soud podle dovolatelky odkázal na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2539/2015, a ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 30 Cdo 675/2011, podle kterých právo domáhat se náhrady nemajetkové újmy za nesprávný úřední postup je omezeno jen na účastníky řízení, kdy poškozeným může být fyzická nebo právnická osoba, která bylo přímo nesprávným úředním postupem dotčena, tj. osoba, u které jsou vzniklá nemajetková újma a nesprávný úřední postup v příčinné souvislosti. Dle mínění žalobkyně jsou uvedené rozhodnutí pro danou věc nepřiléhavá, neboť tato řeší průtahy v řízení a okruh poškozených osob. Zákon č. [82/1998](#) Sb. naproti tomu nespojuje poškozenou osobu vyloženě s účastí na jakémkoliv řízení, ve kterém mělo dojít k nesprávnému úřednímu postupu. Žalobkyně má za to, že každá osoba, která se cítí být nesprávným úředním postupem dotčena na nějakém ze svých práv, je poškozeným ve smyslu § 13 odst. 2 uvedeného předpisu.

8. Současně, poměřováno obsahem dovolání, předkládá rovněž druhou otázku, zda lze závěry výše označeného rozsudku Nejvyššího soudu, sp. zn. 30 Cdo 3849/2014, bez dalšího analogicky vztáhnout i do poměrů obecného zmocněnce, zastupujícího účastníka správního řízení na základě udělené procesní plné moci s tím, že žalobkyně návazně podrobně odůvodňovala opak. Navrhovala proto, aby Nejvyšší soud dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení

9. Žalovaná ve svém vyjádření vyvracela důvodnost podaného dovolání a připomenula, že žalobkyně zastupuje žadatele o udělení víza v desítkách až stovkách případů, odvolací soud proto správně aplikoval závěry rozsudku Nejvyššího soudu, sp. zn. 30 Cdo 3849/2014, a Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 6 Azs 324/2017. Navrhovala proto, aby Nejvyšší soud dovolání jako nedůvodné zamítl.

III. Zastoupení, včasnost a náležitosti dovolání

10. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (viz čl. II odst. 2 a čl. XII zákona č. [296/2017](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“,

11. Dovolání bylo podáno včas a osobou k tomu oprávněnou, prostřednictvím zvoleného advokáta (§ 241 odst. 1 o. s. ř.) a mělo předepsané obsahové náležitosti.

IV. Přípustnost dovolání

12. Podle § 236 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

13. Dle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené

rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

14. Podle § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř. dovolání podle § 237 není přípustné proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv a o pracovněprávní vztahy; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

15. V případě řízení, jehož předmětem je částka skládající se z několika samostatných nároků odvíjejících se od odlišného skutkového základu, má rozhodnutí o každém z těchto nároků charakter samostatného výroku a přípustnost dovolání je třeba zkoumat ve vztahu ke každému z těchto nároků samostatně, a to bez ohledu na to, zda tyto nároky byly uplatněny v jednom řízení a zda o nich bylo rozhodnuto jedním výrokem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2003, sp. zn. 32 Odo 747/2002, proti němuž podanou ústavní stížnost Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 26. 5. 2004, sp. zn. III. ÚS 537/03, a ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 30 Cdo 3157/2009). Tak je tomu i v posuzované věci, kdy odvolací soud rozhodoval rovněž o požadavku žalobkyně na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 50 000 Kč. V uvedeném rozsahu není dovolání žalobkyně objektivně přípustné s ohledem na ustanovení § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť stran tohoto dílčího nároku bylo odvolacím soudem rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím svou výši částku 50 000 Kč. Z toho důvodu nemohl dovolací soud ani přihlídnout k dovolacím námitkám, které se k danému nároku upínají.

16. Dále se proto dovolací soud zabýval přípustností dovolání v rozsahu, v němž bylo odvolacím soudem rozhodnuto o nároku žalobkyně na poskytnutí písemné omluvy.

17. Dovolání není přípustné pro druhou žalobkyní formulovanou výhradu, zda lze závěry výše označeného rozsudku Nejvyššího soudu, sp. zn. 30 Cdo 3849/2014, bez dalšího analogicky vztáhnout i do poměrů zmocněnce, zastupujícího účastníka správního řízení na základě udělené procesní plné moci, neboť se týká otázky, na jejímž vyřešení napadené rozhodnutí nezávisí (odvolací soud na jejím řešení své rozhodnutí nezaložil, srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 1999, sp. zn. 2 Cdon 808/97, uveřejněné pod číslem 27/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Odvolací soud, přestože se okrajově otázkou zastupování žalobkyně v řízení o vydání víza zabýval, postavil nakonec odůvodnění napadeného rozsudku výlučně na závěru, že žalobkyně nebyla účastníkem správního řízení, nýbrž toliko zástupcem účastníka, a proto není v daném sporu aktivně věcně legitimována.

18. Dovolání je však přípustné pro řešení otázky, zda svědčí nárok na přiměřené zadostiučinění z titulu nesprávného úředního postupu v podobě tvrzeně nevhodného chování pracovníků zastupitelského úřadu k zástupci účastníka (žalobkyni) tomuto zástupci nebo jen účastníkovi správního řízení samotnému. Jde totiž o otázku dosud judikatorně výslovně neřešenou.

V. Důvodnost dovolání a právní úvahy dovolacího soudu

19. Dovolání je důvodné.

20. Podle § 13 odst. 1 a 2 OdpŠk stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě (odstavec 1). Právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda (odst. 2).

21. Podle § 31a odst. 1 a 2 OdpŠk, bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.

22. Nesprávným úředním postupem je porušení pravidel předepsaných právními normami pro počínání státního orgánu při jeho činnosti, a to zejména takové, která nevede k vydání rozhodnutí. Podle konkrétních okolností může být nesprávný úřední postup představován jakoukoliv činností spojenou s výkonem pravomocí státního orgánu, dojde-li při ní nebo v jejím důsledku k porušení pravidel předepsaných právními normami pro jeho počínání nebo k porušení pořádku určeného povahou a funkcí postupu. Aby šlo o postup „úřední“, musí tak postupovat osoby, které plní úkoly státního orgánu, a tento postup musí sloužit výkonu státní moci. Podmínkou aplikace ustanovení § 13 OdpŠk tedy je, že stát (prostřednictvím svých orgánů či jiných subjektů) vystupuje jako nositel veřejné moci při jejím uplatňování (srov. Vojtek, P.: Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012).

23. Judikatura vztahující se k zákonu č. [82/1998](#) Sb. dosud výslovně neodpověděla na otázku, zda právo na náhradu škody nebo zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, které je odvislé od nesprávného úředního postupu, může uplatnit toliko účastník řízení, v němž k nesprávnému úřednímu postupu došlo, nebo i osoba, jež účastníkem řízení nebyla.

24. Nejvyšší soud při řešení dovoláním otevřené otázky vychází z jazykového, systematického i teleologického výkladu § 13 odst. 2 o. s. ř., který okruh osob oprávněných požadovat náhradu škody (újmy) vymezuje prostřednictvím pojmu „ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda“. K uplatnění nároku na náhradu škody (újmy) zákonodárce opravňuje předem nijak neuzavřenou množinu subjektů, a to za předpokladu, že vedle vzniku škody prokáží existenci nesprávného úředního postupu, coby tzv. odpovědnostního titulu a příčinnou souvislost mezi oběma právě zmíněnými předpoklady. I podle důvodové zprávy ke zkoumanému zákonnému ustanovení zákonodárce vycházel z toho, že „poškozené osoby jsou vymezeny pouze tím, že jde o subjekty, jimž byla způsobena škoda. Bližší určení oprávněných osob neumožňuje rozrůzněnost forem nesprávného úředního postupu“. Nejvyšší soud považuje v té souvislosti za příhodné odkázat i na rozsudek ze dne 19. 2. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2809/2006, který obdobný závěr učinil při výkladu daleko obecněji formulovaného § 18 dříve účinného zákona č. [58/1969](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem. Podle něj stát odpovídal za škodu způsobenou v rámci plnění úkolů státních orgánů a orgánů společenské organizace uvedených v § 1 odst. 1 zákona č. [58/1969](#) Sb. nesprávným úředním postupem těch, kteří tyto úkoly plnily.

25. Uvedený výklad pak konvenuje s názory uznávané odborné literatury, podle níž „ustanovení § 13 odst. 2 výslovně stanoví to, co bylo možno dovodit i podle předchozí úpravy, která rovněž nevyžadovala (na rozdíl od odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím), aby poškozený byl účastníkem řízení. Nyní již ani nemůže být sporu o tom, že pro odpovědnost státu podle § 13 není významné, zda poškozený byl účastníkem řízení, v jehož rámci k nesprávnému úřednímu postupu případně došlo, nýbrž podstatné je pouze to, zda poškozenému vznikla škoda (majetková újma vyjádřitelná v penězích), která je v příčinné souvislosti s uvedeným postupem, tedy zda je nesprávný postup orgánu státu se vznikem škody ve vztahu příčiny a následku. Jinými slovy stát odpovídá za škodu (vznikla-li v příčinné souvislosti s nesprávným úředním postupem) i jiným osobám než účastníkům řízení, v jehož rámci k nesprávnému úřednímu postupu došlo [srov. Vojtek, P. In: Vojtek, P., Bičák, V. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář., 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 159]. Také Ištváněk, F. In: IŠTVÁNEK, F., SIMON, P., KORBEL, F. Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, s. 126, uvádí, že „odpovědnost státu za tuto deliktní příčinu škody a nemajetkové újmy nemůže být pojmově spojována s účastenstvím poškozeného v případně probíhajícím řízení“.

26. Nejvyšší soud dále vychází z úvahy, že v situaci, kdy zákonodárce chtěl určitým způsobem omezit okruh subjektů, které se mohou náhrady škody (újmy) dožadovat, učinil tak výslovně, jako v případě odlišně konstruovaných nároků spojovaných s nezákonným rozhodnutím. Podle § 7 odst. 1 a 2 OdpŠk právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda (odstavec 1). Právo na náhradu škody má i ten, s nímž nebylo jednáno jako s účastníkem řízení, ačkoliv s ním jako s účastníkem řízení jednáno být mělo (odstavec 2). Naopak v případě nároků z nesprávného úředního postupu není zákonodárcem v § 13 odst. 2 OdpŠk vznik odpovědnosti státu podmínován účastenstvím poškozeného v konkrétním řízení.

27. Odkazoval-li potom odvolací soud na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2539/2015, uveřejněný pod číslem 91/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 30 Cdo 675/2011, pak nelze přehlédnout, že v nich byla řešena odlišná situace, v níž bylo rozhodováno o nemajetkové újmě vzniklé v důsledku nesprávného úředního postupu, spočívajícího v porušení práva na rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě, kdy z povahy věci poškozeným ve smyslu cit. § 13 odst. 2 OdpŠk může být toliko osoba, která byla přímo nesprávným úředním postupem dotčena, tj. osoba, u které jsou vzniklá nemajetková újma z nejistoty ohledně výsledku řízení a nesprávný úřední postup ve vztahu příčinné souvislosti. Uvedené závěry však ze své podstaty nedopadají na jiné nároky uplatňované z důvodu nesprávného úředního postupu (jak navíc plyne z odstavce 26 výše zmiňovaného rozhodnutí publikovaného pod R 91/2017). Také proto rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3849/2014, o jehož závěry opřely svá rozhodnutí v této věci soudy obou stupňů, nevycházel a priori ze závěru, že by advokát nemohl svým jménem a na vlastní účet uplatňovat nároky z důvodu nesprávného úředního postupu orgánu veřejné moci v podobě tvrzených dílčích pochybení policejního komisaře při podání vysvětlení, nýbrž naopak důvodem pro zamítnutí žaloby byla výlučně skutečnost, že tamější žalobce (advokát) vznik nemajetkové újmy neprokázal.

28. Dospěl-li proto odvolací soud k závěru, že žaloba je nedůvodná jen proto, že žalobkyně, coby zmocněnkyně, nemohla svým jménem uplatňovat nárok na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem pro nedostatek její věcné legitimace, je jeho právní posouzení nesprávné.

29. Vzhledem k přípustnosti dovolání Nejvyšší soud podle § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. dále přezkoumal, zda řízení nebylo postiženo vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., respektive jinými vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a shledal, že řízení před soudy obou stupňů takovými vadami zatíženo bylo.

VI. Závěr

30. Nejvyšší soud vzhledem k výše uvedenému napadený rozsudek odvolacího soudu v rozsahu, v němž dovolání shledal přípustným (tedy ohledně nároku na poskytnutí písemné omluvy) podle ustanovení § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil, a to včetně navazujícího nákladového výroku.

31. Na odvolacím soudu nyní bude, aby se znovu ve spektru odvolacích námitek žalobkyně i s přihlédnutím k vyjádření žalované při přezkumu rozsudku soudu prvního stupně znovu zabýval tím, zda byly splněny všechny zákonné předpoklady pro vznik odpovědnostního vztahu mezi žalobkyní a státem, zejména zda došlo k tvrzenému nesprávnému úřednímu postupu, zda je tento postup (jeho část) přičitatelný státu (§ 1 odst. 1 a § 3 odst. 1 písm. a) a b) OdpŠk), zda žalobkyně tvrdila a (případně za postupu podle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř.) prokázala vznik nepresumované nemajetkové újmy, která by byla v příčinné souvislosti s nesprávným úředním postupem a zda je tak namíste žalobkyni poskytnout zadostiučinění v jí požadované formě písemné omluvy.

Další články:

- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)